

Nova jednadžba rasta izvoza: Geopolitički rizici i izazovi

Prof. dr. sc. Marijana Ivanov

21. Konvencija Hrvatskih izvoznika

Zagreb, 24.6.2026.

Indeks globalne ekonomske neizvjesnosti

1997.-2025., mjesečni indeks

Konkurentnost izvoza sve je manje diktirana cijenom i kvalitetom, a sve više regulacijama i trgovinskim politikama. Dugoročno planiranje troškova je ograničeno.

Izvor: [Economic Policy Uncertainty Index](#)

Neizvjesnost trgovinske politike

1984.- lipanj 2026., 7-dnevni pomični prosjeci

Bilateralni trgovinski sporazumi stvaraju rascjepkana regulatorna pravila, što dodatno povećava fragmentiranost svjetske trgovine.

Troškovi pravnih timova i ispunjavanja regulativa i standarda su sve veći. Carine su trošak za sve.

Izvor: [Economic Policy Uncertainty Index](#)

Mjere trgovinske politike - globalno

Američka carinska politika - Kineska hiperprodukcija - Europske protumjere
Zeleni i klasični protekcionizam /državni intervencionizam /merkantilizam

Friend-shoring i Near-shoring

Sigurnost lanca opskrbe važnija od cijene – **Efikasnost pod pritiskom**

Skuplji alternativni dobavni lanci i pravci

Sukobi na kritičnim transportnim i energetske pravcima – **Veći troškovi vozarina, duže vrijeme isporuka, više cijene osiguranja**

Kibernetički napadi – ugrožen kontinuitet poslovanja i logistička infrastruktura

Borba za kritične sirovine i tehnološku nadmoć – kontrola resursa za zelenu tranziciju i AI tehnologiju

Energetski šokovi i volatilnosti cijena na tržištu sirovina/ inputa – Ratovi i sukobi izravno utječu na više troškove proizvodnje

Zelena tranzicija i deglobalizacija – još jedan pritisak na **trend više temeljne inflacije**

Geopolitički rizici imaju izravan, često trenutačan i dugoročan utjecaj na inflaciju

- Inicijalno djeluju kao **negativni šokovi na strani ponude** – s inflatornim djelovanjem
- Preko više inflacije **stimuliraju monetarne restrikcije** – rast nerizičnih kamatnih stopa i troškova financiranja – s izvjesnim indirektnim učincima na buduće negativne šokove na strani potražnje
- Stimuliraju **veća izdvajanja država za obranu, kibernetičku sigurnost, ...** – time neizravno djeluju na **povećanje budžetskih deficita i javnog duga**
- **Povećavaju premije rizika**
- Povećavaju rizičnost portfelja ulaganja – s potencijalnim negativnim učincima na financijsku stabilnost
- **Usporavaju gospodarski rast**
- **Smanjuju izvozne prilike i moguće marže izvoznika**
- Na kraju kroz veću inflaciju **sve to plaćaju potrošači**

Hvala na pozornosti